

Sư Giác Nguyên giảng pháp

trong chuyến đi thăm thánh tích Ấn Độ

tháng Hai năm 2025

PHÁP THOẠI SỐ 3

Kalama tri ân cô Diệu Hỷ ghi chép.

Chỗ này phải chú ý, mà họ lại làm lơ. Người hữu duyên chỗ đó họ khựng lại liền, chỗ lắt léo là nó bắt đầu thua rồi. Giống như mình đãi ăn, mình dọn lên nguyên mâm bánh xèo, lúc mình bưng cái bánh giòn, mới vừa chiên lên, nó ngáp, lúc mình đưa chén nước chấm, đưa rau thì nó ăn dồn dập, háo hức. Còn lúc mình đem cái bánh mới vừa chiên lên lẽ ra nó phải dồn dập thì ảnh làm lơ, bánh này ỉu. Y chang vậy.

Anh phóng viên hỏi hòa thượng có thấy lạ không? Hòa thượng hỏi Lạ gì? Nói, sập hết mà bàn tay đức Phật còn. Hòa thượng nói, nếu có phép lạ thì chùa đâu có sập, còn ngón tay đó ăn uống được cái gì. Câu thứ hai mới hay. Phóng viên nói, nếu nói như hòa thượng vậy thì hòa thượng tin phép lạ không? Hòa thượng mắt sáng lên: Tin chứ. Đó là một trong những đặc điểm của đạo Phật mà. Phép lạ ông hỏi, miracle đạo Phật hiểu ngộ lắm:

- Chuyện lẽ ra nó không xảy ra mà nó lại xảy ra là chuyện lạ
- Chuyện lạ thứ hai, lẽ ra nó phải xảy ra mà nó không xảy ra đó là chuyện lạ.

Trong đạo Phật chuyện lạ có 2:

- Cái lạ giúp cho ai
- Cái lạ không giúp cho ai.

Tự nhiên buồng chuối mọc dưới gốc mọc lên, có lạ không? Nhưng chuyện đó nó không giúp cho ai.

Tôi nhớ có lần có người hỏi tôi, đốt vàng mã có giúp gì cho ai không? Tôi nói được, giúp cho đứa bán.

Có thằng Việt kiều về thăm bạn, hỏi bạn đời sống sao. Bạn nó tỉnh bơ, ngày cầm vài trăm tỉ vòng vòng thành phố chơi. Hỏi làm nghề gì? Bán vé số.

Có một ông cụ đi vào trong công viên đi tập thể dục, thấy góc công viên có anh thanh niên ném sợi dây tự sát. Ông lại gần ông hỏi: khoan khoan, muốn chết không có cản, mà cho tôi hỏi cậu có bị đau răng không? Anh kia ngạc nhiên. Răng cháu nhỏ lớn chưa xảy ra chuyện gì. Cậu có bị suy thận, cao máu, tiểu đường không? – Không. Sao bác hỏi vậy? Tôi thấy cậu đốt tiền. Là sao? Tại sao cậu tự sát? Làm ăn thua lỗ bị chủ nợ truy sát, giang hồ rượt đuổi. Cậu có biết mỗi ngày có những người sẵn sàng đốt cả gia tài để thái thận không? Cậu có biết có những người bỏ hàng ngàn đô la có hàm răng đẹp như cậu không? Cậu có biết có những người bỏ cả gia tài để chữa bệnh cao máu, tiểu đường, có những người sẵn sàng bỏ trăm triệu để được trẻ như cậu không? Nếu tính hết người cậu giờ là bao nhiêu? Đó chính là phép lạ.

Mình thấy được điều người ta không thấy. Phép lạ này có lợi đúng không? Nếu Phật tử học đạo cho tới nơi, tôi nói chuyện gì, tôi nói chuyện ăn ở, phép lạ, chưa đâu, còn nhiều lắm. Cuốn Từ Điển Tiếng Việt các vị lật trang nào tôi cũng thuyết pháp được. Không phải tôi giỏi mà kinh Phật sâu và rộng.

Tôi thuyết pháp hay khoe mà tôi chưa có điều kiện làm chuyện đó. Thí dụ Ta – Tà – Tá – Tạ, giảng sao. Tôi có thể giảng các vị nghe. Các vị có tò mò tôi giảng cho nghe.

Ta = Tôi. Tôi khuyên Phật tử đeo thánh giá là sao? Thánh giá là gạch ngang chữ I trong tiếng Anh. Bên Thiên Chúa thánh giá là chỗ Chúa bị treo, bên đạo Phật là xóa chữ I đi. Tôi dành thời giờ giảng tại sao Phật dạy mọi thứ là Vô Ngã, tôi giảng chữ ta đó, theo các vị đủ một ngày không?

Tà = muốn thành Thánh là phải thoát Tà, phải Chánh. Vậy Tà là gì? Đủ một ngày chưa? Tôi giảng một ngày được không? Vì muốn giải thoát phải Chánh Đạo, đúng không? Giờ mình muốn luân hồi là Tà đạo, đúng không?

Tá = Mượn. Chữ Mượn đủ tôi thuyết pháp không? Đặc đạo có phải là mượn không? Mượn các duyên để chứng Thánh. Luân hồi có phải là mượn các duyên để luân hồi không? Có cái gì của mình không? Vậy những gì mình sống có phải mượn không? Vậy anh mượn những gì, mượn cái gì, mượn kiểu gì mà anh chứng thánh, mà anh sa đọa?

Tạ = có 2 nghĩa: một là tri ơn, hai là từ bỏ (từ tạ). Như vậy chữ Tri ân đạo Phật có bao nhiêu cách tri ân? Tri ân vật chất & Tri ân tâm linh. Khi Phật Niết Bàn Phật nói cái gì? Cúng dường ta cách tốt nhất là gì? Vậy mình có phải tạ ơn đức Phật không? Chữ Hiếu trong đạo Phật có quan trọng không? Chữ Hiếu có phải là tri ơn cha mẹ không? Chỉ riêng chữ tạ mà nghĩa đó là đã thuyết pháp mỗi miệng rồi đó. Những gì ta đang nói trong đời sống đều là di sản kế thừa tiền nhân: con đường mình đi, xe mình chạy,... cách tốt nhất kế thừa là tiếp tục để lại cái hay, cái tốt cho đời sau, phải không? Và chúng ta nên tận dụng những di sản đó để sống đẹp hơn, sống vui mình và vui đời, đúng không? Như vậy riêng chữ Tạ có phải là một đạo sống không? Đối với đức Phật các vị chỉ cần nhớ ơn Ngài và trả ơn đức Phật đó có phải là tu chưa?

Giờ qua Tạ = Bỏ. Đời sống có phải là bỏ không? Bỏ thụ động & bỏ năng động. Bỏ thụ động là dẫu muốn dẫu không ta rồi phải chết, phải già, phải bệnh, phải xa cái gì mình thích; Đạo Phật có khuyên sống thụ động không? Đạo Phật khuyên Tạ mà năng động: Bỏ cái xấu, bỏ thân nghiệp bất thiện, bỏ khẩu nghiệp bất thiện, bỏ ý nghiệp bất thiện, bỏ tham, sân, si, ái, mạn, kiến, nghi. Thay vì bị đẩy vào thế phải bỏ thì mình bỏ trước.

Mỹ có câu rất hay: Should do before must do – Nên làm trước khi phải làm. Anh nên ăn kiêng trước khi bác sĩ ép phải kiêng. Câu này rất hay, hay ghê lắm.

Trong kinh có câu này không? Tứ Chánh Cần = Bốn cái siêng:

- Ngăn cái bậy chưa có
- Trừ cái bậy đang có
- Tu cái thiện chưa có
- Giữ cái thiện đã có.

Bốn cái này có phải Should do before Must do không?

Cho nên các vị thấy chỉ riêng chữ Ta – Tà – Tá – Tạ là quá chùng, nhiều lắm quý vị. Kinh Phật mênh mênh. Mà nếu có học giáo lý thì các vị mới thấy lật từ điển trang nào cũng là Kinh hết. Chúng ta thì sao? Cứ lè tè lè tè, cái gì thích.

Chúng ta có 2 cách tiếp cận giáo lý nói riêng và giáo lý nói chung:

- Hiểu nó như nó là
- Hiểu nó như mình muốn

Thường hiểu cách nào? Mình hiểu nó như nó là mới thành thánh được, còn hiểu nó như mình muốn là chết rồi.

Có chuyện tôi kể hoài. Bà mẹ và thằng bé vào tiệm bán nước lon. Bà má hỏi, thích uống cái nào? – thích bò húc, coca, bà thấy đường xa bà mua 4 lon, bà quay ra trả tiền nghe póc póc, sao con khui hết vậy? Ở

đây để chữ “open here”. Mua đây là khai cho bằng hết, khai ngay tiệm này. Hiểu vậy đúng không? Hoặc trong lớp học mẫu giáo, cô giáo hỏi: 8 chia 2 bằng mấy? Kết quả nào cô giáo cũng cho điểm 10 hết. Có đứa nói bằng 6, bằng 0, 8. 8 chia 2 = 6 là số 3 ngược xuôi mà 2 số 3 phải 6 không? 8 chia 2 = 0 là cắt ngang cái eo nó là bằng 0. Rồi 8 chia 2 bằng 4 được không? Tại mẫu giáo cô giáo đâu dám chửi, chửi nó khóc sao. Nên đứa nào cũng điểm mười.

Chữ U viết thường người bên kia tường N, người bên đây thì thấy chữ U. Tiếng Mỹ có lao xao = ồn ào; còn tiếng Việt Nam “lao xao” là gì? Cũng âm đó, hình ảnh đó mà mỗi người hiểu một cách. Có nhiều khi chúng ta vì vốn liếng, nền tảng tâm thức bản thân mà chúng ta có một các nhận thức khác nhau về thế giới, người tình khác, người say khác, người ngủ khác.

Có anh say rượu bà vợ cứ hù, ông đi về không khóa cửa nó vô nhà nó lấy. Anh nói, bà nói lần đủ rồi nói hoài tui cũng lớn rồi không phải con nít. Anh canh ảnh tình ảnh leo rào. Bữa ảnh nhậu quắc cần câu ảnh về ảnh leo sao mà trầy tùm lum, về ảnh ngủ. Sáng bà vợ đập hỏi hỏi tối nhậu đâu? Tôi nói lần chót, một đi luôn, hai là hết nhậu. Làm gì có nhậu? Ông ra ngoài nhà tắm, không nhậu đứa nào dán băng keo cái kiếng. Tối ảnh về thấy xước tùm lum ảnh ra trước gương thấy đâu dán đó. Dán xong bò vô ngủ.

Các vị nghĩ đó là câu chuyện cười. Tôi không cười nổi. Chúng ta đều là những thằng say hết. Chúng ta giải quyết vấn đề đều là giải quyết trên ngọn thoi. Nghe hiểu không? Người không biết đạo giải quyết cái quả. Người biết đạo giải quyết cái nhân. Người biết đạo giải quyết nhân khổ, người không biết đạo giải quyết quả khổ thoi. Người biết đạo là kiếm gì cho hết buồn; còn thằng kia là để nguyên đó.

Tôi nhớ có câu: Khi độc thân ta tìm một người để cùng vượt qua sóng gió, lấy nhau rồi mới biết sóng gió từ đó mà ra.

Mình giải quyết toàn bằng cái ngọn không.

Có nguyên đám nó đi nhậu. Nhậu 5-7 thằng. Mấy thằng đi lè nhè, tự nhiên có thằng ra cột đèn đường đi vòng vòng, hỏi gì vậy? Tao tìm chìa khóa. Hỏi mày có chắc rút đó không? Tao không biết rơi ở đâu nhưng tao tìm ở đây vì đây có đèn. Chúng ta cũng vậy. Chúng ta giải quyết bằng những điều kiện hiện có.

Tôi biết có người ở Mỹ Tho bị bệnh, chết rồi. Đau gì không biết cứ đau là uống thuốc giảm đau, tới lúc bệnh trở nên trầm kha bất trị bèn chết. Còn nhiều người lạm dụng thuốc ngủ. Họ không biết 800 lý do mất ngủ, có tới 800 giải pháp chữa mất ngủ. 800 lý do mất ngủ không thêm biết, 800 cách trị mất ngủ không thêm biết mà cứ lựa cái ngu nhất là uống thuốc ngủ. Tất cả chúng ta toàn lựa uống thuốc ngủ nên nhìn mặt nó khờ thấy thương.

Ước mơ lớn nhất của tôi không phải là ... đi chùa hoài bỏ tiền xây chùa,... mà cái tôi ước mơ là Phật tử Việt Nam giỏi giáo lý. Phật tử mà giỏi giáo lý thì tôi biết là Phật tử Miền Điện. Họ coi nặng kiến thức giáo lý ghê lắm. Chỉ có kiến thức giáo lý chúng ta mới là Phật tử đúng nghĩa. Và, các vị tin tôi đi, không có cái gì lúc còn sống đức Phật không nói tới. Nếu chúng ta là một nhà lượng tử, một nhà kinh tế, một chính trị gia, một luật sư, bác sĩ,.. khi mình tìm đến đạo Phật tôi tuyệt đối tin rằng người đó chỉ cần có niềm tin, chỉ cần có lòng cầu giải thoát người đó tuyệt đối tìm được chỗ mình tâm đắc ngay trong Phật pháp, kể cả nhà vật lý. Đạo Phật không thích cho người không chán sợ sanh tử, không có lòng cầu giải thoát. Nên y học có tối tân cách mấy không thể chữa bệnh cho kẻ không chịu thấy nó bị bệnh thì thầy bà nào chữa nổi.

Hồi xưa ở miền Tây Việt Nam tôi biết có bà sư cô, khất sĩ, nay cô tịch rồi, tôi không biết vì sao cô bị bệnh nhưng mà tôi chỉ trách cô một chuyện là giá mà cô chịu khó để ý tí thì cô không đi sớm như vậy. Cô có mười mấy đệ tử ni, không cho học gì hết, chùa có mấy chục công đất, đệ tử vào cô cứ 3h sáng bắt dậy nấu cơm, bỏ vào mo cau, đi làm đồng tới tối mịt về. Chùa có mấy công vườn trồng trái thì cô quanh năm năm trên võng đưa tới đưa lui, cô nằm thấy đệ tử xòe tay là đệ tử bỏ tiền bạc cắc, đến mùa lúa đệ tử bán lúa, cô đưa bàn tay, đệ tử bỏ tiền bán lúa vào tay. Như một bà chủ. Cô cứ nằm võng đưa, cô thấy khó chịu thì cô

uống thuốc nam, đau quá thì kiểm thuốc giảm đau uống. Đến lúc chịu không nổi thì đệ tử đem cô lên bệnh viện mới biết cô bị cái bấu 7 ký, ác tính. Giải quyết cái gốc thì không, giải quyết cái ngọn thôi.

Cho nên, không biết mình bị bệnh, hoặc nghi nghi không chịu dốc sức chữa bệnh thì không thầy bà nào cứu được hết.

Phật lực vô biên, Phật trí vô cùng, Phật tâm vô lượng không độ được người vô duyên.

Thầy bà, thuốc thang ngon lành cỡ nào không chữa được kẻ không chịu thấy mình bị bệnh.

Có 2 chuyện rất là quan trọng. Mất ngủ - có bao nhiêu lý do mất ngủ, mình không thèm tìm hiểu; có bao nhiêu giải pháp cho mất ngủ mình không thèm tìm hiểu. Mình chỉ biết một chuyện, mất ngủ = ngủ không được. Muốn ngủ bèn uống thuốc ngủ. Cách này nghe ổn nhưng đầu hôm sớm mai thôi, chứ ngày dài tháng rộng không phải là giải pháp tối ưu.

Tôi xin nói một chuyện rất huề vốn. Dầu muốn dầu không, chúng ta rồi cũng già, cũng phải bệnh, phải chết, trừ tai nạn bất đắc kỳ tử thì tất cả chúng ta đều phải trải qua giây phút nằm ngáp ngáp, ngó lên trần nhà, một là hôn mê, hai là sáng, ba là sợ hãi và tiếc nuối.

Tôi không phải thầy đám nhưng một vài lần tôi .. nó kỳ lắm nó lấy hơi không được, ra nhiều hơn vào, chi nhiều hơn thu thế là phá sản. Con cháu gào khóc, ôm lắ, mẹ ơi, bố ơi, ngoại ơi, không thèm nghe. Lúc đó nó lo lấy hơi khóc. Đó là người may mắn không trọng bệnh, chỉ chết già. Còn thứ trọng bệnh, nó bấu ở trong thì có nhiều kiểu chết đặc biệt lắm.

Các vị biết chế độ đảo chánh có 2: Đảo chánh đổ máu và đảo chánh êm dịu. Đổ máu là phải có súng ống, quân đội, xe tăng,... đảo chánh êm dịu có nghĩa là nội bộ dàn xếp với nhau. Thì chết là một cuộc đảo chánh. Nếu nó đảo chánh êm dịu mình còn niệm Phật, chánh niệm; Còn thứ đảo chánh đổ máu chua lắm.

Tôi biết ở Houston Mỹ có anh bị ung thư, trước khi chết ảnh chỉ có bò 4 chân, nó đau ở ruột sao mà gồng.

Có nhiều tay tôi kể hoài chuyện tôi dự đám ở Biên Hòa, nhà nghèo, bà bị cái gì bụng bà to lắm, lâu lâu bà ọc ồ nước vàng không, bà thở không được, đứa con thương mẹ nó hút. Nó ra sau hè nó nhổ cái ọt. Mấy sư tụng kinh nó làm cái ọt, ọt. Nó làm chừng 3 cái là mưa luôn, nó tanh, mù, máu, kính thưa các thể loại. Bà nghiêng răng. Rồi bà đi.

Tôi không muốn các vị sợ nhưng phải nói đó là sự thật. Các vị có tin Phật hay không thì phải biết chuyện đó có thể xảy ra. Mình bây giờ có để đuôi cách mấy cũng phải chuẩn bị cho cái chết ok.

Chuyện chết kiểu gì mình không thu xếp được nhưng chết bằng tâm trạng gì mình có thể thu xếp mấy chục phần trăm, có nghĩa chết sao đừng sợ, đừng nuối tiếc, vì có những thứ mình không ngờ mình thương thích, nặng lòng như vậy, sắp đi mình mới biết mình thương nhớ cái gì.

Có bà cụ Phật tử con nào cũng thương mà cận tử cứ nặng nặc kiểm thăng thứ 3, bà đẻ 5 đứa mà. Đứa thứ 3 về bà mới chịu đi. Bà nặng lắm. Cho nên bình thường mình không ngờ mình nặng lòng cái gì.

Mỗi người có kiểu bận tâm khác nhau. Giống có bệnh viện ở New York có lúc, đúng 12h giờ trưa có người chết, phòng đó nằm tầng 13, Mỹ nó tin tầng 13, FBI nó vào cuộc chết liên tục mấy người, sau nó mới biết, 12h bà đó hút bụi bà giựt cái dây máy.

Chúng ta có nhiều cách đi, nhiều cách bận lòng ghê lắm.

Ông đó kẹo dữ lắm, trước khi chết, ông ngáp ngáp nhìn quanh, hỏi má đâu? Tui nè. Thăng 3, thăng tư, 2 đứa dâu, nhóc dâu. Con nè nội. Chứ đứa nào coi tiệt? Lúc bình thường mình không ngờ mình sẽ ra đi kiểu gì, cái gì làm mình bận tâm nhất. Ngay lúc này mình tu là mình để ý.

Đức Phật Ngài dạy, hãy sống chánh niệm là sao? Là chỉ có sống Chánh niệm anh mới có cơ hội thấy 4 chuyện sau đây:

- Một, thấy rằng ta đang sống bằng nhân thiện hay bất thiện, biết đây là tham, sân, si, ganh tị, bòn xén,... không tạo nhân mới.
- Hai, chỉ sống bằng chánh niệm thì ta mới biến tất cả quả xấu tốt thành ra nhân tốt.

Sống chánh niệm = Tu Nhân = Thấy rõ thiện hay ác đang xuất hiện trong lòng mình. Thứ hai là Tu Quả. Người không tu khi gặp quả lành chỉ có tâm tham thôi, gặp quả xấu họ chỉ đón nhận bằng tâm sân thôi. Riêng người có Chánh niệm thì quả thiện hay quả xấu đều đón nhận bằng chánh niệm = đón bằng nhân lành.

- Ba, họ biết rõ ràng chuyện gì cần đối phó thế nào. Cái này rất quan trọng. Kịp thời đối phó với bất trắc.

Tôi bây giờ trên 50 tôi luôn nhớ rất rõ xương giòn. Đêm hôm không chắc không bước. Hiểu không? Nhìn không rõ không bước. Khi mình luôn sống chánh niệm lỡ có gì bất trắc xảy ra mình kịp thời đối phó, xử lý. Tin tôi đi. Đùng vừa đi vừa ở hớ, nhiều người chết là chết là do phone.

Có nhiều chuyện lãng xẹt. Như tôi kể, có anh đó bạn chết bên Việt Nam mà bên Mỹ ảnh chết. Vì thằng bạn mượn 50.000 mà không ký giấy tay. Nhiều chuyện lãng xẹt, nếu mình chánh niệm mình không chết oan như vậy.

Tu Nhân = Biết rõ mình đang sống nhân gì để giữ hay bỏ; Biết rõ mình đang sống với quả gì luôn luôn biết cả quả lành, quả xấu đều là cơ hội tạo nhân lành. Thứ ba, chỉ sống chánh niệm mình mới kịp thời đối phó với tất cả bất trắc trong đời sống.

Thí dụ, nhiều người hiểu lầm. Sư ơi sư nói mình làm gì biết nấy, giờ con đang theo dõi hơi thở, nấu ăn biết nấu ăn, nển trên bàn Phật ngã chày làm sao con biết vì con lo niệm. Nghe câu hỏi là biết người không biết chánh niệm. Người tu chánh niệm miên mật họ nhạy hơn người bình thường rất nhiều. Nhạy chỗ nào? Họ đang xắt rau, gọt trái chỉ cần có mùi lạ họ ghi nhận liền, khi họ ghi nhận, họ bỏ cảnh sắc ra, bỏ con dao xuống. Ngừng công việc hiện tại, nếu có thể ngưng thì ngưng, để lo giải quyết chuyện kia.

Bên Mỹ, Âu châu tôi thường sống một mình, tôi rất nhạy với âm thanh và các mùi. Nghe mùi khét khét biết cái gì. Người có chánh niệm kịp thời đối phó, giải quyết những tình huống bất trắc. Đó là cái lợi thứ ba của sự chánh niệm.

- Thứ tư, Chánh niệm nó là nền tảng cực tốt cho Trí tuệ, cho Tâm, Úy, cho Niềm tin, nó là cái nền cho tất cả Thiện pháp. Chánh niệm mà thiếu không thiện pháp nào ló lên được. Đây là lý do vì sao 25 tâm sở có lúc thiếu trí nhưng niệm thì không. Có đúng không? Giờ hiểu sao phải học giáo lý. Tên có học nghe ở há, tên không học nghe nó đơ. Cho nên, trong Tương Ưng bộ kinh, Đức Phật Ngài dạy Thất giác chi có 7: Niệm, Trạch, Cần, Hỷ, Tĩnh, Định, Xả. Ngài nói khi nào tâm xuống quá xuống, bị hết pin, nó không muốn làm gì hết, như quý vị bây giờ phải xài Trạch – Cần – Hỷ (Trí – Siêng – Vui) để kéo nó lên. Khi nào nó bung xung thì phải dùng Tĩnh – Định – Xả để kèm nó lại. Mới có 6. Niệm để đâu? Cái này mới ghê. Người nào học Kỹ thuật Tuệ Quán/ Tứ Niệm Xứ biết cái này mới ghê, trong kinh Tứ Niệm Xứ Chú giải có indriyasamatatā = Quân bình năm quyền. Muốn đắc đạo phải quân bình 5 quyền: Tín, Tấn, Niệm, Định, Tuệ; Tín mạnh quá không đắc đạo được; Tấn / Siêng quá trời cũng không được; Định trệ quá cũng không được; Tuệ trệ quá cũng không được mà phải quân bình.

Tôi ví dụ cho hiểu. Tín mạnh quá là sao? Đang ngồi thiền hoan hỷ quá tự nhiên không chịu ngồi thiền bắt đầu kiểm chuyện chắc mai đi cúng dường bên Pa Auk, sắp tới thỉnh bên Tharabawa, khóa tu Nha Trang cho

hành giả cơm ăn áo mặc mình lo, mình hoan hỷ chút là khỏi thiên. Niềm tin làm việc ráo riết đúng không? Qua tới Trí tuệ, đang ngồi thiền cái này là phóng dật, mà đối trị là mình phải định, định có 3: Sát na định, cận định, kiên cố định; Có bao nhiêu trường thiền để thành tựu định,... có nghĩa là anh đi quá luôn.

Cho nên, trong năm quyền Tín, Tấn, Định, Tuệ đều có lúc dư, nhưng Niệm never dư. Giống như đường khí không bao giờ bị dư. Niệm như vậy. Niệm không bao giờ bị dư. Carbonic hoặc CO₂ có dư = quá mức cho phép nhưng O₂ oxygen không bao giờ dư, thì Niệm là Oxygen.

Hoặc đức tính nào cũng có thể dư, nhưng đức tính cần trọng không bao giờ dư “cần trọng không bao giờ thừa”.

Cho nên, phải học giáo lý mình mới có dịp thấy nhiều vấn đề mà hồi đó giờ mình học như con vẹt.

Tôi ớn nhất là cái này.

Pháp sư, Giảng sư, thiền sư,... sư nào đi nữa, trừ ra là ngài Xá Lợi Phất, Mục Kiền Liên và đức Phật chứ các sư còn lại đều dễ mắc cái này, đầu đắc Thánh, Thánh ít bị nhưng phạm thì chắc chắn bị cái này: Luôn luôn đem dấu ấn riêng của mình gắn vào lời dạy.

Các vị về làm ơn nghe với tâm tham khảo, không phải với tâm tìm lỗi, nghe ôn Nhất Hạnh giảng về thiền, nghe ôn Thanh Từ giảng về Thiền, rồi các vị sư phụ các vị, tôi xin thề mỗi vị đều có dấu ấn trong đó. Và vấn đề nó đau chỗ này: Chúng ta đi tìm chân lý không phải để thấy nó như nó là, mà toàn để thấy nó như mình muốn. Cho nên, chuyện đầu tiên là chúng ta đi tìm **ông thầy mình muốn**; khi tìm được chàng rồi mình muốn nghe **cái mình muốn nghe**. Cái thứ ba tang thương nhất chỉ hiểu theo **cách mình muốn hiểu**. 3 chữ muốn này cộng lại là thôi rồi Lượm ơi. Hỏi lý do là không biết. Chỉ một trong 3 cái muốn là đã đủ khùng, đã nguy rồi, huống chi 3 cái muốn này cộng lại. Hãy cẩn trọng. Tất cả các vị thiền sư, giảng sư, luận sư đều luôn luôn đem dấu ấn mình gắn trong đó.

Cho nên, Tây có câu rất là hay: Đừng học nói thẳng ngọng, đừng học đi thẳng què.

Là sao? Mình cứ học thẳng ngọng thì nó nói mình theo nó, ngọng; Học đi thẳng què nó chân khập khiễng thì mình đi chân khập khiễng.

Kinh nghiệm rất nhỏ mà ai đi học lái xe thì biết. Thường tật của ông thầy hay truyền cho thẳng đệ tử. Cha học có tật nhấp thẳng là thẳng học nó nhấp, đi xe tên khoái nhấp thẳng là ói đã lắm, nó mửa chừng nào khô mật thì thôi, đường thì đang vắng./.